

PARSONS: PROBLEMES PER CONSTRUIR UNA TEORIA DE LA SOCIETAT Resum sobre HABERMAS¹

No es pot parlar de teoria sociològica avui sense tenir en compte l'obra de Parsons. El tema central és com lligar la teoria de l'acció de la primera època amb la teoria del sistema social.

Tesis de Habermas:

1. La teoria de l'acció es va mostrar massa limitada per desenvolupar un concepte de societat des d'aquesta perspectiva. Per això es va veure obligat a recórrer als conceptes sistèmics passant a prioritzar-los.
2. La seva pròpia teoria de l'acció no va ser reinterpretada adequadament la qual cosa va derivar en que la seva teoria del sistema social va ser carregada amb una teoria de la cultura heretada de Durkheim, Freud i Weber.
3. La teoria de la modernitat resulta a partir d'això massa harmoniosa perquè no va ser capaç d'explicar plausiblement les pautes patològiques de desenvolupament.

A partir d'una teoria normativa de l'acció a una teoria sistèmica de la societat

1. La Teoria Normativa de l'acció ('*L'estructura de l'acció social*'(1937)

Desenvolupa la teoria normativa de l'acció a partir de la crítica de la **tradicció empirista** que **no resol els dos problemes fonamentals**:

- dilema utilitarista: no resol el problema de la **llibertat d'elecció**.
- dilema de Hobbes: A través de l'acció instrumental no és pot resoldre el problema de l'**ordre social**.

A partir d'una crítica de l'empirisme.

a) el dilema utilitarista. LaTAR no fonamenta l'elecció lliure dels individus. *La unitat de l'acció*: L'enfocament racionalista i empiricista no ho pot resoldre.

b) el problema de Hobbes. A partir de l'empirisme no té solució el problema de l'ordre social. Els conceptes materialistes o idealistes de l'ordre no poden captar la legitimitat d'un sistema d'acció basat en interessos. (*Sistema d'acció*)

Per resoldre això proposa:

a) Un concepte **voluntarista** de l'acció:

L'actor: En una determinada situació amb unes condicions determinades (no controlable) utilitza uns mitjans (que controla i intenta maximitzar) per assolir unes finalitats (orientats a normes i valors (*Standards normatius*). *Accions orientades que s'adscribeixen a un actor en una determinada situació*.

Pressuposa que l'actor que decideix finalitats i mitjans orientat normativament.

Les accions tenen components '**subjectius**' encara que poden ser analitzades per una tercera persona.

L'acció espera uns resultats en el futur ja sigui cosumatòria (expressiva) ja sigui instrumental.

L'acció com que té en compte els aspectes normatius estableix un pont entre el ser i el que hauria de ser (no és utilitarista). És **voluntarista** perquè requereix un esforç moral.

Habermas: Aquest concepte d'acció no està prou fonamentat atès que considera l'actor individual isolat i per tant no se sap d'on treu les normes. (social, cultural i biològic)

---

¹ Habermas, J. (1981) The theory of communicative action. T2 VII-1. Oxford: Blackwell,

b) *Un concepte **normatiu** de l'ordre.*

Les accions de molts actors només poden coordinar-se satisfactòriament sobre la base d'unes normes intersubjectives acceptades (interiorització o autoritat moral): **Identificació**. Constriccions morals diferent de constriccions 'causals' externes. Durkheim i Parsons tenen clar que amb els càstigs sols no es resol el problema, primerament cal la 'norma moral' (culpa i vergonya). Aquesta norma no vulnera l'autonomia de l'individu sinó que la constitueix i no és persebuda com exògena (si no és biològica és exògena). Parsons considera que hi ha d'haver una correspondència entre l'Autoritat externa (Institucionalització) i la interiorització. En aquest sentit la llibertat és el reconeixement que hom està lligat a un ordre superpersonal **legítim**.

- **complementarietat d'interessos**
- **consens de valors**

Parsons considera que el paper de les institucions és justament **integrar** els interessos amb els valors. Realitzar uns valors en unes determinades condicions.

Habermas considera que el nivell de l'acció i el de l'ordre social són tractats per Parson de manera aïllada i en conseqüència la integració resulta forçada i poc fonamentada.

c) *El dilema **utilitarista***

Implica:

- Racionalisme: Els humans poden conèixer l'entorn (condicions i mitjans) per assolir les finalitats de l'acció; en el límit el coneixement científic.
- L'èxit de l'acció es mesura només a partir de l'adequació dels mitjans. L'única norma és l'eficiència. L'elecció de les finalitats queda indeterminada.
- Atomístic: En aquest model no hi ha cap element per garantir la coordinació dels individus. Se suposa que els interessos són complementaris i que s'equilibren.

Parsons considera que la llibertat d'elecció també ha de ser de les finalitats de l'acció. Si l'única norma és l'eficiència no es permet a cap valor que reguli l'elecció dels fins.

L'enfocament positivista condueix al determinisme de l'innat o l'adquirit.

l'enfocament racionalista porta a que els únics errors d'elecció és poden produir en el terreny cognitiu, és a dir errors de coneixement de les condicions i els mitjans.

Parsons troba a faltar la possibilitat d'equivocar-se moralment, en termes de poder elegir bones o dolentes finalitats de l'acció.

d) *El problema **Hobbesià de l'ordre social***

Individus egoistes racionals, tots contra tots, només es coordinen a través d'acumular poder alguns i sotmetre als altres.

La solució no convenç a Parsons:

- El model d'acció utilitarista no resol el problema d'arribar a una solució racional que seria tvenir en compte els interessos dels diferents actors. El mateix Hobbes diu que a més la solució de la força per la imposició hi ha el d'entendre's uns amb els altres (com una racionalitat de segon ordre. Parsons l'anomena pràctica oposada a tècnica. Buscant el consens a través de la persuasió. Parsons recorre a Locke per explicar que els humans poden reconèixer que tots són iguals.... i negociar, i sacrificar el propi interès. (altruisme recíproc per selecció natural JM).
- Dues posicions falses: a) Materialisme sociològic: Accepta la necessitat de normes però les redueix a les exògenes (càstigs). b) Idealisme que infravalora la importància dels 'interessos' en els humans. Parsons desenvolupa un

concepte neokantià de l'ordre, seguint Weber considera on ordre que integri els interessos amb els valors.

e) *La interacció social (Habermas)*

Parsons no resol en aquest moment d'una forma convincent els dos problemes que s'ha plantejat perquè manté la seva concepció individualista de l'acció. El concepte d'acord normatiu pretenia que servis de pont per lligar l'acció orientada per valors i l'ordre social integrant interessos i valors.

Per resoldre aquest tema el centre de la teoria no hauria de ser l'estructura de l'acció mitjans/finalitat sinó el llenguatge com a instrument d'aconseguir el consens entre els actors. Falta una concepció d'un sistema cultural de valors intersubjectivament lligat a les conviccions morals pràctiques compartides pels individus a partir de bones raons.

2. Towar a general theory of Action (1951)

Ja no considera l'acte unitari en termes d'un individu en una situació, sinó que l'orientació de l'acció és considerada com el producte de la combinació d'operacions de la **cultura, la societat i la personalitat**. L'actor és motivat per **necessitats** i controlat per **valors**.

Ara comença amb el sistema de la cultura i analitza el sistema de la personalitat com l'ancoratge (**internalització**) de les pautes culturals i el sistema social com la **institucionalització** de les mateixes. Passa de l'acte unitat a la pauta cultural (**simbòlica**)

Sistema social: sistemes d'acció motivada organitzada entre les relacions dels actors.

Personalitats: sistemes d'acció motivada organitzada sobre els organismes vius.

a) *Com cal entendre la determinació cultural de l'acció*

Orientació motivacional de l'acció:

- Orientació catètica (**utilitat**) en relació als *fins* i de l'actor amb interessos i sentiments. (estètics, sinceritat, autenticitat,)
- Orientació cognitiva: (**eficiència**) la situació: oportunitats i mitjans que es poden calcular (objectes). (objectivitat, veritat, lògica)
Aquest dos aspectes només es poden separar analíticament
- Orientació evaluativa (**estàndard culturals**) comparació d'alternatives segons la dimensió satisfacció/gratificació a llarg termini. La integració dels dos nivells anteriors: (La moral)

Perquè aquestes evaluacions no siguin només *utilitaristes* necessitem *cultural estandars*

El canvi és que aquests elements s'introdueixen inter subjectivament.

b) *Com concep l'orientació dels actors cap als valors culturals.*

Habermas considera que els aspectes evaluatius no esgoten el concepte de cultura. Parsons sembla que consideri la relació amb la tradició cultural només com si fossin **objectes** i no explora adequadament el paper del **llenguatge i de la comunicació**.

Els objectes poden ser manipulats però ells continguts simbòlics només poder ser entesos. Parsons reifica la cultura. Admet la reflexió sobre els objectes culturals (ciència etc.) però no és fixa en la interacció comunicativa a través del llenguatge.

c) *Com els tres conceptes d'ordre (cultural, social, personalitat,)com es poden ajuntar.*

L'acció comunicativa

l'A.C. permet en el món de la vida trobar el fonament de la interacció entre la Personalitat, La Societat i la Cultura.

Parsons resol aquest problema 'malament' amb les 5 pautes variables. **La segona gran decisió de Parsons.**

De fet no són altre cosa que un esquema d'anàlisi per entendre el pas de la societat tradicional a la moderna

	COMUNITAT	SOCIETAT
Grau d'emoció apropiada a una situació.	afectivitat	neutralitat afectiva
Grau en que l'acció s'ha d'orientar cap als propis fins o cap a la col·lectivitat	orientació a la col·lectivitat	auto orientació
Criteris a utilitzar en una situació d'interacció per avaluar o jutjar els demés.	particularisme	universalisme
Grau com s'ha de tractar als altres per qualitats innates o assolides	adscripció	assoliment
Nivell d'obligacions en una situació d'interacció	difusivitat	especificiat

Weber es referia a com en la societat moderna funciona l'economia i l'administració (segona columna.)

Parsons considera per entendre l'economia capitalista no et pots limitar a l'utilitarisme individual sinó que funciona també a partir de pautes culturals –contractes etc.—Els aspectes legals limiten l'autointerès.

Parsons considera que les pautes variables funcionen en els tres nivells: Personalitat, (Motius) Societat, (Rols) Cultura (Valors).

Si això és així Habermans no entén com aquestes pautes poden resoldre el problema d'**influenciar de manera diferent l'orientació de l'acció**. L'autor postula

Sense el suport d'un món de la vida centrat en l'acció comunicativa, cultura, societat i personalitat formen un món a part.

A mi em sembla que el problema és que la cultura sense individus no és res que pugui actuar, no pot estar volant com un ens abstracte.)

Parsons comença mostrant que la cultura funciona a través de la interiorització i la institucionalització. Però al final constitueix uns móns a part.

3. Revisió del concepte de sistema (Values, Motives and System of action a amb Shils a 'Toward a General teory of action (1951).

Fins aquest moment el concepte **de sistema era 'senzill'** : elements en interacció que tendeixen a mantenir la seva estructura (Equilibri). A partir de 1951 considera que els sistemes s'han de moure en un entorn **hipercomplex i han de mantenir les fronteres**. Incorpora la **cibernètica**. PP.226 ???

Enlloc d'estructura i funció, estructura i procés com substituïts funcionals.

Aquest concepte es va aplicar a Societat i Personalitat; la Cultura 'flotant' s'analiza en termes estructuralistes (lingüístics) Ordenació de les parts internes.

- Personalitat i Societat en termes de auto manteniment. **Integració**
- Cultura en termes de validesa; **Consistència**

Assignació: Adaptació i Assoliment de metes en relació a l'entorn. **Integració funcional.**

Integració: Manteniment de les pautes i management dels conflictes. Estan sotmesos a la lògica de la consistència. En relació a la **Cultura** (fig.30) **Integració social.**

Recupera el dualisme entre Fets i Valors de Kant

Aquest plantejament és ambigu perquè queda mal definit el sistema cultural, per no entendre la importància del món de la vida. (Habermas)

Les estructures i els processos d'un sistema d'acció estan sotmesos a la tensió de dues lògiques: els imperatius funcionals i els requeriments de consistència.

Les conseqüències d'aquests conflictes són les patologies socials, amb les corresponents ideologies per manejar-les. Aquests conflictes poden generar canvi social, compulsivitat etc.

Les conseqüències d'aquestes patologies poden ser l'engany i l'autoengany.

A partir de les pautes variables Parson no té cap instrument per explicar per què aquestes pautes poden posar límits a les patologies resultants de la contradicció entre els aspectes funcionals i els aspectes valoratius.

Necessitem el món de la vida per substituir una cultura que vola en l'aire. El consens és genera des del començament a través de la interacció comunicativa.

En aquest concepte la cultura, forma part, igual que la personalitat i la societat del món de la vida., per tant el concepte de sistema no és imposat per sobre sinó derivat del mateix món de la vida quan els contactes cara a cara desapareixen i es prenten efectes agregats de les accions.

El món de la vida està format per relacions cara a cara en el qual els significats de les accions són directament compresos pels actors. En aquest marc es poden realitzar tot tipus d'accions.

El concepte de sistema funcional té sentit quan s'organitzen activitats que no són cara a cara i que els resultats de les quals afecten als individus. Les seves funcions tenen efectes no volguts o sigui funcions latents. es necessita objectivar alguns aspectes de la realitat per analitzar-los des de fora com observadors, per ex. el funcionament del sistema econòmic o polític.

Necessitem, per tant, diferenciar entre la

- La integració social que depèn de les tradicions culturals i del procés de socialització. (Subjectiu a través de la comunicació)
- La integració funcional que és equivalent a la reproducció del món de la vida com a manteniment del sistema. (objectivat as través de mecanismes de retro alimentació que poden ser observats des de fora com observadors.

-

